

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI - THSK TÜTÜN VE
DİĞER BAĞIMLILIK YAPICI MADDELERLE
MÜCADELE DAİRE BAŞKANLIĞI - THSK TÜTÜN
VE DİĞER BAĞIMLILIK YAPICI MADDELERLE
MÜCADELE DAİRE BAŞKANLIĞI EVRAK BİRİMİ
27.09.2013 17:25 - 2013.5679.106168 / 610
00000772462

Sayı : 86696344-610/
Konu: Yazılı Soru Önergesi Cevabı

7/13835
G.K = 76

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) 24/12/2012 tarihli ve KAN.KAR.BŞK.A.01.0.KKB.0.10.00.00-7/13835-161895
sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 04/01/2013 tarihli ve 31853594-610-2-2782-144 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Ümit ÖZGÜMÜŞ tarafından, Sayın Başbakana tevcih edilip,
Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip kılınan “Kapalı alanlarda sigara
içme yasağı kapsamındaki denetimlere ilişkin “ 7/13835 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı
ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Mehmet MÜEZZİNOĞLU
Sağlık Bakanı

EKLER

1- Önerge Cevabı (3 sayfa)

Adana Milletvekili Ümit ÖZGÜMÜŞ tarafından verilen "kapalı alanlarda sigara içme yasağı kapsamındaki denetimlere ilişkin" yazılı soru önergesinin cevabıdır.

5727 Sayılı Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile, kamu hizmet binaları, her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binalar, taksi hizmeti verenler dâhil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçları, dersaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dâhil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanları, özel hukuk kişilerine ait kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde sigara kullanımı yasaklanmıştır.

Söz konusu yasa, restoran, kafe, bar gibi mekânlarda 19 Temmuz 2009 yılında başlamıştır ve bu tarihten itibaren bu tür yerlerde sigara içen ve içirenler para cezası uygulanmaktadır. Bu uygulamayı insan sağlığının korunması açısından çok olumlu bulduk ve destekledik.

Ancak, Türk atasözünde olduğu gibi “Belediye yasağı 3 gün sürer” misali, yasağın uygulanmaya başladığı ilk dönemlerde oldukça sıkı olan kontroller, gün geçtikçe azalmıştır. Şuanda birçok restoranda, kafede sigara içilmekte ve buralarda sigara içmeyen insanlar da olumsuz etkilenmektedir.

Bu kapsamda,

1-Sigara içme yasağının kontrollerinin ilk zamanlardaki gibi sıkı yapılmadığından ve mevcut restoran, kafe vb yerlerin yarısından fazlasında sigara içildiğinden haberdar mısınız?

2-Yaptığımız tespitlerde, yasaya uymayıp sigara içilmesine izin verilen restoran ve kafelerin daha çok tercih edildiği, bu nedenle yasaya uyan işletmeler aleyhine ciddi anlamda haksız rekabet oluşturduğu görülmektedir. Bu haksızlığın giderilmesi için sigara yasağı denetimlerinin tam olarak yapılmasını ya da bütün restoran ve kafelerde sigaranın serbest bırakılmasını düşünüyor musunuz?

3-Yasaya göre, sabit veya seyyar bir tavanı veya çatısı (çadır, güneşlik dahil) olan, kapıları, pencereleri ve giriş yolları dışında bütün yan yüzeyleri geçici veya kalıcı olarak tamamen kapatılmış alanlar ile aynı şekilde tavanı veya çatısı olup yan yüzeylerinin yarısından fazlası kapalı bulunan yerlerde sigara yasaklanmışken, birçok restoran ve kafenin yasal kılıfına uydurmak için, 3 taraflarını sürgülü camla çevirmesi yasaya uymak için yeterli midir?

CEVAPLAR

Tütün kullanımına bağlı hastalıklar sebebiyle her yıl dünya genelinde ortalama 6 milyon kişi hayatını kaybetmektedir. Ülkemizde de tütün kullanımının giderek yaygınlaşması ve önemli bir halk sağlığı problemi olarak ortaya çıkması sebebiyle 2004 yılında Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesini imzalayarak, ülkemizdeki tütünle mücadele çalışmalarına hız verdik. Çalışmalarımızın belirli bir plan ve program dâhilinde yürütülebilmesi amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve akademisyenlerin katılımı ile “Ulusal Tütün Kontrol Programı ve Eylem Planını” hazırlayarak hayata geçirdik.

Eylem planımızı ve tütün kontrolü alanında yürüttüğümüz tüm çalışmaları üç temel üzerinde şekillendirdik. Bunları; gençlerimiz başta olmak üzere vatandaşlarımızın sigara içme alışkanlığı kazanmasını önlemek, sigara içenlerin sigarayı bırakmaları için destek olmak ve toplumun sigara dumanından pasif etkilenimini önlemek olarak belirledik.

Özellikle son yıllarda tütün kontrolü alanında ciddi ilerlemeler kaydettik. Tütün dumanına pasif maruziyetin önlenmesi, tütün ürünlerinin reklam ve tanıtımının yasaklanması, vergilerinin artırılması, tütün kullanımının zararlarını açıklayıcı geniş medya kampanyalarının yanı sıra sigara bırakmayı teşvik edici çalışmalar yürüttük. Aldığımız önlemlerle vatandaşlarımızın sigaraya başlamalarını azalttığımız gibi sigarayı kullanan ancak bırakmak isteyen kişi sayısının da arttığını tespit ettik.

Ülke genelindeki sigara içme alışkanlığını ölçmeye yönelik DSÖ, CDC ve TÜİK işbirliği ile 2008 ve 2012 yıllarında Küresel Yetişkin Tütün Anketlerini gerçekleştirdik. Sonucunda 2008 yılında %31,2 olan sigara kullanma oranının 2012 yılında %27,0'ye düştüğünü gördük.

Tüm bu çalışmalar yurtiçinde olduğu gibi yurtdışında da karşılığını buldu ve DSÖ tarafından hazırlanarak ülkelerin tütünle mücadele çalışmalarına rehberlik etmesi amacıyla sunulan, M-POWER politika paketindeki kriterlerin tamamını yerine getiren ilk ve tek ülke olduk. Böylece tütünle mücadele alanında "Lider Ülke" konumuna yükseldik.

Kendisi sigara kullanmadığı halde başkalarının içtiği sigaranın dumanından etkilenen, yani sigara dumanına pasif olarak maruz kalan kişilerin en az sigara kullanan kişi kadar zarar gördüğünü biliyoruz. Bu sebeple 2009 yılında kamuya açık, tüm kapalı alanlarda tütün mamullerinin kullanımını yasakladık. Kanuna uyumun sağlanabilmesi ve etkin şekilde uygulanabilmesi için tüm illerimizde "İl Tütün Kontrol Kurulları"nı ve bunların bünyesinde faaliyet gösteren denetim ekiplerini oluşturduk. Ülke genelinde yaklaşık 10 bin kişi bu denetim ekiplerinde görev aldı.

İldeki tüm işletmelerin denetlenmesini sağlayacak şekilde il tütün kontrol kurulları tarafından oluşturulan program dâhilinde yapılan rutin denetimlerin yanı sıra, ihbarlara müdahale şeklinde de denetimlerin sürdürülmesine yönelik planlamalar yaptık. Bakanlığımız iletişim hattı olan ALO 184 SABİM (Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi) hattını kapalı alanlarda sigara içilmesine yönelik ihbar ve şikâyetleri alacak şekilde yapılandırdık.

Denetimlerin daha etkin yapılabilmesi ve gelen ihbarlara daha kısa sürede müdahale edilebilmesi amacıyla 2012 yılı Ekim ayında GPS Mobil Cihaz İzleme Sisteminin kullanıldığı Dumansız Hava Sahası Denetim Sistemi'ni (DHSDS) hayata geçirdik.

Mezkur Kanunun tüm hükümleriyle yürürlüğe girdiği tarih olan 19 Temmuz 2009 tarihinden Dumansız Hava Sahası Denetim Sisteminin faaliyete geçtiği tarih olan 2012 yılı Ekim ayına kadar, denetim ekiplerince günlük ortalama 2870 denetim yapılmış ve 30 ihlal tespit edilmişken, 01 Ekim 2012 tarihinden bu güne kadar günlük ortalama 3661 denetim gerçekleştirerek, 50 ihlal tespit eder duruma gelmiş bulunmaktayız. Verilerden de görüldüğü üzere denetimlerin ve kontrollerin eskiye oranla azaldığı iddiası gerçeği yansıtmamaktadır. İddia edildiğinin aksine Kanunun ilk çıktığı tarihten bu yana denetimlerin hem sayısı hem de etkinliği artmıştır ve artmaya devam edecektir.

Toplum bilincinin oluşması ve sigaranın zararlarının tam manasıyla benimsenmesi ile birlikte Kanun ihlallerinin giderek azalacağı da bir gerçektir bu kapsamda denetimler esnasında sadece Kanun ihlallerine yönelik idari yaptırımlar uygulanmamakta aynı zamanda işletmelere bilgilendirme mahiyetinde eğitimler de verilmektedir.

Bunun yanı sıra 2009/44 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kapalı alan; sabit veya seyyar bir tavanı veya çatısı (çadır, güneşlik dâhil) olan, kapıları, pencereleri ve giriş yolları dışında bütün yan yüzeyleri geçici veya kalıcı olarak tamamen kapatılmış alanlar ile aynı şekilde tavanı veya çatısı olup yan yüzeylerinin yarısından fazlası kapalı bulunan yerler olarak tanımlanmış ve bu alanlarda sigara tüketilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Ancak yapılan saha denetimlerinde, işletmelerin çatı veya yan yüzeylerinin geçici bir takım mekanizmalarla kapatıldığı, denetim esnasında bunların açılarak bu alanlara açık alan hüviyeti kazandırıldığı dolayısıyla denetimlerin sağlıklı şekilde yürütülemediği tarafımızca tespit edildi. Bu kapsamda 2010 yılında Bakanlığımca 81 İl Valiliğine “tavanı veya yan yüzeyleri ya da her ikisi birden açılır kapanır bir düzeneğe sahip olan işletmelerde, bu düzenekler yardımıyla tavan veya yan yüzeyleri zaman zaman açık tutulsa dahi, kapalı alan olarak değerlendirileceği” talimatı gönderildi. Dolayısıyla bu tarz alanlara sahip işletmelerden sigara kullanımına izin verenler hakkında denetim ekiplerimiz tarafından cezai yaptırımlar uygulanmaktadır.

İlginize teşekkür ederim.